

УДК 687.12

КРАВЧУК К. І., КОЛОСНІЧЕНКО О.В.

Київський національний університет технологій та дизайну

**МОДЕРНІЗАЦІЯ ЖІНОЧИХ УКРАЇНСЬКИХ
КОРСЕТОК НА ОСНОВІ МЕТОДУ БІОТЕКТОНІЧНИХ
ПЕРЕТВОРЕНЬ**

Мета. *Проектування стилізованої української корсетки з використанням народного орнаменту та з урахуванням сучасних технологій та матеріалів.*

Методика. *Використано такі методи як: метод аналізу та синтезу, метод біотектонічних перетворень, муляжний метод моделювання форми виробу, метод аналогії та порівняння. Графічні матеріали виконані за допомогою комп'ютерної програми Adobe Photoshop.*

Результати. *У ході дослідження було розроблено ряд сучасних модернізованих українських корсеток на основі методу біотектонічних перетворень та створено в реальних розмірах та матеріалах модель корсетки, яка відповідає основним естетико-технологічним критеріям цього різновиду одягу. Все це стало передумовою розвитку методів типового проектування для створення колекції жіночих корсеток.*

Наукова новизна. *Досліджено та стилізовано конструкцію жіночої корсетки з урахуванням сучасних матеріалів та технологій обробки виробу, розроблено орнамент за українськими рослинними мотивами.*

Практична значимість. *Створено авторську колекцію жіночих корсеток, що відповідає тенденціям моди.*

Ключові слова: *українська корсетка, жіноча жилетка, народний рослинний орнамент, метод біотектонічних перетворень.*

Вступ. Аналіз розвитку сучасної індустрії моди з урахуванням стану національної піднесеності суспільства в теперішній час надає актуальності поверненню до пошуку першоджерел у витоках традиційного українського костюма. Доведено, що під час кардинальних змін у державі, стаються зміни і в житті народу, а в тому числі зміни в одязі населення країни. Для того, щоб виглядати оригінально і колоритно, кожна жінка бажає показати свою національність в одязі, проте одягати традиційний український костюм кожного дня не виявляється можливим. Складовою частиною національного костюма є корсетні вироби, які разом із іншими частинами вбрання складають неповторний образ української жінки, тому створення модернізованої форми жіночої корсетки залишається доречним і актуальним. Модернізована корсетка доповнить гардероб кожної елегантної жінки, що прагне виглядати сучасно і підкреслювати свою національну приналежність.

Постановка завдання. Завданням нашого дослідження є удосконалення процесу формоутворення жіночих жилетів на основі базових форм традиційної української корсетки. При цьому, вирішення цього завдання потребує перетворення образу народного костюму шляхом відходу від стереотипів з одночасним підкресленням національної приналежності та відповідності форм сучасному напрямку моди.

Результати дослідження. Аналітичні дослідження підходів до проектування форм українських корсеток вимагають вивчення різновидів виробів митців, які працювали над створенням цих неповторних образів. Так, у борщівських українських корсетках з історичної колекції Віри Матковської [1], простоту чорної лаконічної форми збагачує вишуканий

рослинний орнамент та барви вишивки гладдю. Дизайнерська колекція Люби Чернікової [2] показала стилізоване бачення модельєра на цей актуальний вид одягу. Потребують уваги дослідження Марини Тіщенко [3], в яких детально описано особливості українських народних корсеток і на їх базі представлено кілька історичних реконструкцій. Таким чином, пошук нових форм вимагає ретельного вивчення досліджень з етностилю попередніх століть з метою застосування їх при створенні сучасного українського вбрання та його елементів.

Розвиток сучасного мистецтва характеризується миттєвою реакцією на стан суспільства і становище світу загалом. Модернізм в сучасному мистецтві відіграє важливу роль, адже саме цей стиль в залежності від часового простору змінює свій вигляд і спосіб вираження. Модернізм у мистецтві в усі часи зображується відчуженим від соціуму, витвори у цьому стилі часто абсурдні і хаотичні, лінії плавні і з одної форми можуть розмірено перетікати в іншу. Аналізуючи модерністську течію у нинішньому мистецтві, можна дійти висновку, що новітні форми тяжіють до плавних, далеких від стандартних форм, часто парадоксальних і симетричних конструкцій.

Відомо, що корсетка є видом традиційного для українців жіночого верхнього одягу, характерного для східних регіонів. Вона являє собою безрукавку з кольорової тканини прилеглого силуету. Як правило, корсетка щільно облягала жіночий стан і розширювалась від талії завдяки вставкам у шви китового вусу. Глибокий виріз горловини відкривав вишиту сорочку; поли і низ оздоблювали аплікаціями, мереживом тощо. У сучасній моді існують різновиди корсетів, а також перетворені форми корсетів у різновиди жіночих жилетів, які урізноманітнюють гардероб при поєднанні з іншими видами одягу.

Відповідно до мети нашого дослідження, запропоновано створення стилізованих форм жилеток на основі методу біотектонічних перетворень. Вивчення біологічної форми об'єкту ставить завдання щодо виявлення характеру функцій, рухів, співвідношень, мас та силуетів в тектоніці побудови його вихідних характеристик, життєвості та естетичності форм і ліній. Тому, художньо-композиційні ознаки біоформ підказують ідеї силуетів костюму, форм та ліній його окремих частин, які виступають домінантами і акцентують всю композицію. При цьому виявляються характерні лінії внутрішнього членування новоствореної форми костюма, прийоми декоративної розробки внутрішньої об'ємно-просторової структури, оформлення доповнень до костюма, що дозволяє запропонувати оригінальні проекти кольорово-орнаментального оформлення тканин, їх фактур, рисунків та декоративного оздоблення. Все це і стало базовою основою розвитку творчого мислення, емоційної виразності та професійної фантазії в нашій роботі над тектонічною побудовою нових форм, елементів костюму [5].

Для розробки моделей колекції, було обрано творче джерело - квітка орхідеї. Саме її форма і конструкція є найбільш характерною для стилю модерн. Квітки орхідей шестичленні (елементи розташовані у два кола), зовнішнє коло утворене трьома чашолистками, внутрішнє коло теж утворене трьома пелюстками, з яких середня пелюстка сильно відрізняється за формою, забарвленням і називається губою. Ці відомості про джерело натхнення, а також дослідження етапів цвітіння, дали нові ідеї розробки ліній силуету та внутрішнього декоративно-конструктивного устрою та членування форм. Метод біотектонічних перетворень дає можливість отримати велике різноманіття нових цікавих форм та включає різноманітні закономірності динаміки розвитку форм (деформація, просторовий розвиток,

розвиток подібності, перестановка елементів, відображення). Завдяки цим закономірностям, нами побудовано матрицю біотектонічних перетворень на основі форми квіттки орхідеї (рис. 1.).

Створення матриці біотектонічних перетворень на основі форми орхідеї надало достатньо задумів для розвитку нових форм жіночого одягу. Пріоритети належать прилеглим до тіла моделям, які підкреслюють грудну клітину та розширюються від талії до низу, візуально зменшуючи об'єм талії. Також цікавими є моделі, в яких декоративно-конструктивні лінії членування візуально подовжують і підкреслюють фігуру. Різноманіття та етапи розвитку квіттки надали змогу варіювати об'єм виробу та форму нижньої частини жилету. Композиційний центр, в різних за довжиною моделях, змінює своє розташування за рахунок зміщення по довжині моделі-декоративного вирізу на лінії застібки.

Декоративному оформленню жилетів передують дослідження різноманіття українського орнаменту. Відомо, що застосування орнаментів у одязі всіх народів виконує функцію оберегів. При цьому, український орнамент має безліч мотивів-символів, які слугують оберегами та мають різні сфери застосування (весільні, родильні тощо). Проте перехід від умовно-геометричних мотивів до реалістичніших, таких, які точніше передають живі форми, йшов паралельно з розвитком декоративності і перетворював орнаменти інформативні на більш декоративні.

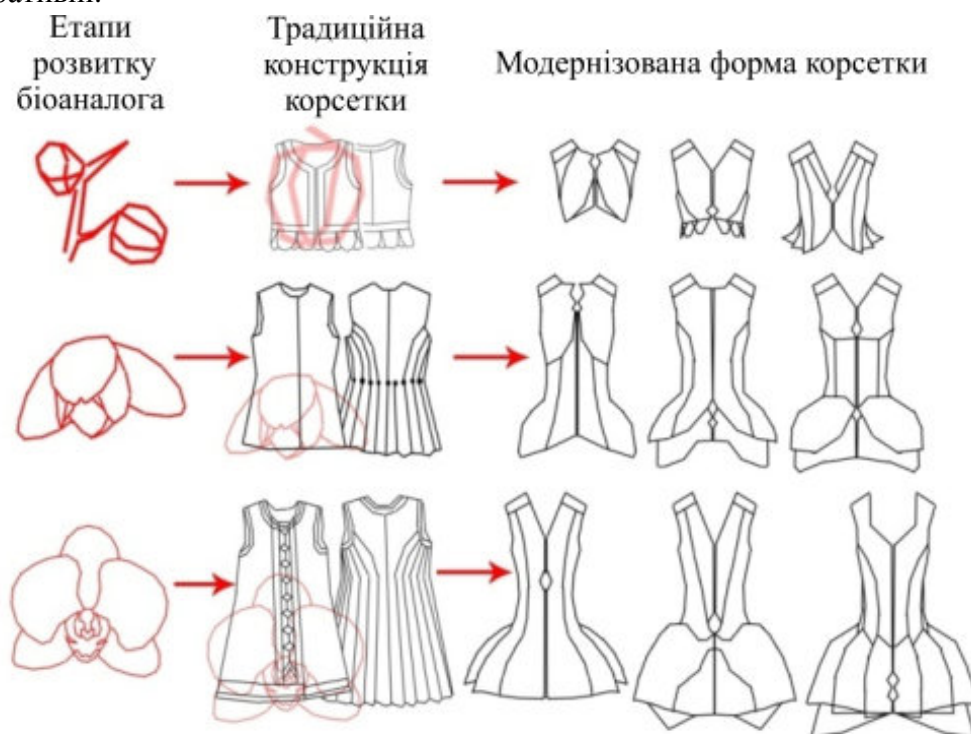

Рис. 1. Матриця біотектонічних перетворень жіночого жилету на основі форми орхідеї

Все це передбачає проведення окремих досліджень, тому нами запропоновано створення орнаментів для жилетів на основі традиційних українських народних мотивів. За основу взято рослинні квіткові об'єкти, що відповідають мотивам-символам українських історичних орнаментів за формою і кольоровим вирішенням та організовано їх у композиції, що за формою та кольоровим наповненням є актуальними цього сезону (рис. 2.).

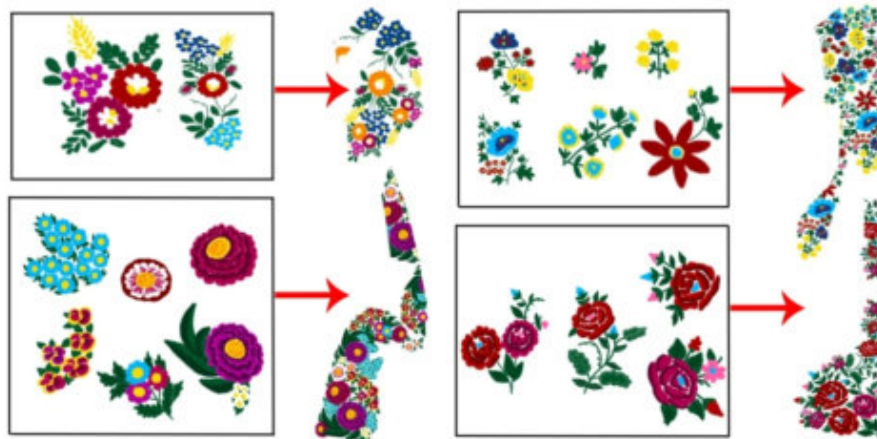

Рис. 2. Варіанти організації рослинного орнаменту на основі характерних українських рослинних мотивів

Для досягнення обраної форми, нами запропоновано використання муляжного методу, який дозволяє отримати будь-яку форму та забезпечити гарну посадку виробу на фігурі. Він дозволяє якісно відтворювати обрану форму у відповідності до ескізу (або фотографії), а також створювати найбільш точні лекала виробу. При цьому, остаточно відпрацьовується форма одягу (її об'єм, співвідношення окремих частин), уточнюється розташування конструктивних і декоративних ліній, додаткових деталей

Нами створено зовнішню форму та побудовано модельний ряд жіночих жилетів, розроблено конструкцію виробів. На рисунку 3 представлено конструктивні лінії та місця розташування орнаментів спроектованих жилетів.

Рис. 3. Фото моделювання жилетки муляжним методом для досягнення бажаної форми

В подальшому побудовано лекала жіночих жилетів, які порівняно із конструкціями жилетів традиційних форм (табл. 4); відображено конструктивні зміни форми, а також зменшення кількості деталей.

Для відтворення біологічної форми творчого джерела (квітка орхідеї) обґрунтовано вибір матеріалів та технологічних особливостей процесу дизайн-ергономічного проектування і виготовлення модних жіночих жилетів. Запропоновано використання моно- і

біластичних тканин та трикотажних полотен, поверхнева густина яких складає не менше 210 г/м². Багато з них являють собою двохполотні композиційні матеріали, при цьому шари полотен, як правило, різнокольорові, можуть використовуватись на будь-яку сторону, цупкі краї тканини не обсипаються, що дозволяє зменшити витрати часу на виготовлення виробів.

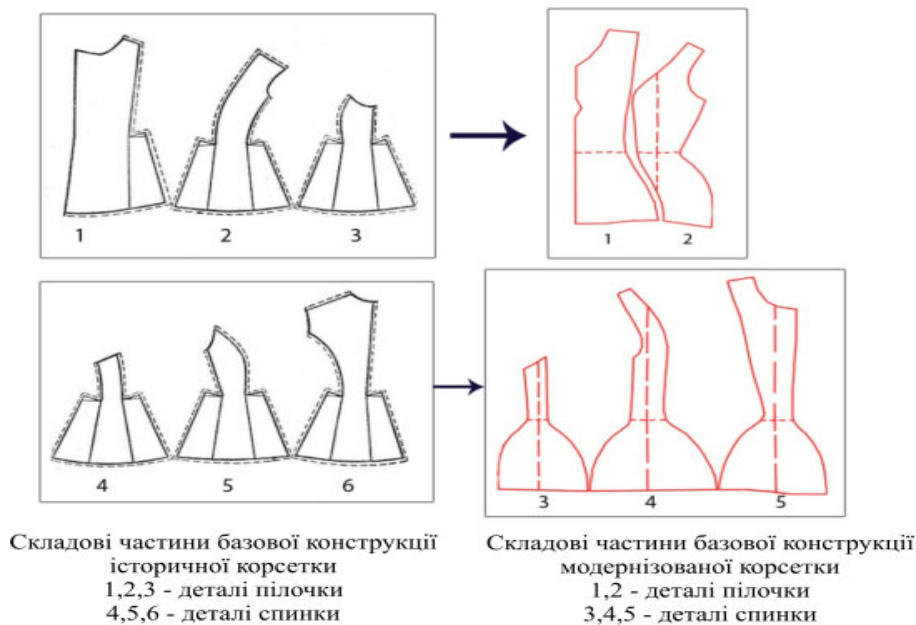

Рис. 4. Перетворення базових конструкцій корсетки у модернізовану

Обрано сучасну біластичну тканину, яка гарно тримає форму. Виразність ліній членування підсилена використанням декоративних швів, що виконано кольоровими нитками. Варіанти орнаментів та їх розміщення на розроблених формах жилетів з виділенням конструктивно-декоративних ліній, наведено на рисунку 5. Авторська колекція орнаментів виконана машинною вишивкою на сучасному автоматичному обладнанні. Створено модельний ряд стилізованих форм жіночих жилетів

Рис. 5. Колекція модернізованих жіночих корсеток з варіантами розміщення орнаментів

Висновок. Таким чином, проведені дослідження стали передумовою процесу створення асортиментних рядів сучасних модернізованих українських корсеток на основі методу біотектонічних перетворень.

Муляжним методом створено конструкції виробів реальних розмірів, що довело реальність побудови запропонованих форм. Побудовано лекала на основі макету, проведено дослідження та аналіз складових частин традиційної і модернізованої форм та конструкцій корсетки.

На основі традиційних народних мотивів розроблено та організовано різноманітні варіанти рослинних орнаментів з урахуванням декоративно-конструктивного устрою форми виробу. Подальша розробка колекції потребує методу типового проектування одягу: на розроблених лекалах графічним способом змінювати форми горловини, декоративно-конструктивних ліній, довжину виробів. Машинна вишивка орнаменту буде лише доповнювати і збагачувати моделі, а декоративні шви підкреслять зовнішню форму новостворених виробів.

Список використаної літератури

1. Сайт Борщівські сорочки з колекції Віри Матковської [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.matkovska.com/koletsia-borshchivskyh-sorochok/id=4>.
2. Сайт 2009 - 2015 Львівський портал "Культ краси" [Електронний ресурс] / Режим доступу :http://beauty.lviv.ua/index/kolekcija_ljubi_chernikovoji_osin_zima_2012_13_na_lviv_fashion_week/0-437.
3. Сайт 2010-2015 етно-вишиванка [Електронний ресурс]/ автор статті Марина Тіщенко / Режим доступу: http://etnovyshyvanka.kiev.ua/ru/4635_staty/view/4754/traditsijnij_zhinochij_odjag_korsetki_ta_staniki.htm.
4. Жайворонок Віталій Знаки української етнокультури. Словник-довідник., К.: «Довіра», 2006, стор. 308.
5. Николаева Т.В. Тектоника формоутворення костюма: Навчальний посібник. 3-те вид., доповн. – К.: Арістей, 2011. – 340 с.
6. Розробка колекцій одягу: Навчальний посібник. / Малинська А.М., Пашкевич К.Л., Смирнова М.Р., Колосніченко О.В., К: ПП «НВЦ«Профі», 2014. – 140 с.
7. Сайт 2006 – 2013 Мистецька сторінка [Електронний ресурс]/ Про символіку рослинних орнаментів в українській вишивці / автор статті Нікіщенко Ю.І./ режим доступу: <http://storinka-m.kiev.ua/article.php?id=890>.
8. Ергономіка і дизайн. Проектування сучасних видів одягу: Навчальний посібник. / М.В. Колосніченко, Л.І. Зубкова, К.Л. Пашкевич, Т.О. Полька, Н.В. Остапенко, І.В. Васильєва, О.В. Колосніченко – К.: ПП “НВЦ “Профі”, 2014. – 386 с.: іл. 205.

References

1. Sait Borshchivski sorochky z kolektsii Viry Matkovskoi [Site Borshchiv shirts from the collection of Vera Matkovska]. [matkovska.com/koletsia-borshchivskyh-sorochok/](http://www.matkovska.com/koletsia-borshchivskyh-sorochok/). Retrieved from <http://www.matkovska.com/koletsia-borshchivskyh-sorochok/?id=4> [in Ukrainian].
2. Sait Lvivskiy portal "Kult krasy" [Site Lviv Portal Site "Cult of Beauty"]. beauty.lviv.ua/index/kolekcija_ljubi_chernikovoji_osin_zima_2012_13_na_lviv_fashion_week/0-437. Retrieved from http://beauty.lviv.ua/index/kolekcija_ljubi_chernikovoji_osin_zima_2012_13_na_lviv_fashion_week/0-437 [in Ukrainian].
3. Sait etno-vyshyvanka [Site ethnic embroidery]. [etno-vyshyvanka.kiev.ua](http://etnovyshyvanka.kiev.ua). Retrieved from http://etnovyshyvanka.kiev.ua/ru/4635_staty/view/4754/traditsijnij_zhinochij_odjag_korsetki_ta_staniki.htm
4. Zhaivoronok, V.V., *Znaky ukrainskoi etnokultury*. [Signs Ukrainian ethnic culture]. Kyiv: Dovira [in Ukrainian].

5. Nikolaieva, T.V. (2011). *Tektonika formoutvorennia kostiума [Tectonics forming suit]*. Kyiv: Aristei [in Ukrainian].
6. Malynska, A.M., Pashkevych, K.L., Smyrnova, M.R., Kolosnichenko O.V. (2014). *Rozrobka kolektsii odiahu [Design clothing collections]*. Kyiv: PP "NVC"Profi". [in Ukrainian].
7. Sait Mystetska storinka [Site Art page] Pro symboliku roslynnykh ornamentiv v ukrainskii vyshyvtsi [About floral ornament symbols in Ukrainian embroidery] Nikishenko Yu.I. Retrieved from <http://storinka-m.kiev.ua/article.php?id=890>
8. Kolosnichenko M.V. & Zubkova L.I., Pashkevuch K.L., Polka T.O., Ostapenko N.V., Vasulyeva I.V., Kolosnichenko O.V. (2014). *Ergonomika i dizain. Proektuvanya suchasnuh vudiv odyagu: navchalnuy posibnik. [Ergonomics and Design. Designing of modern types of clothing: a training manual]*. Kyiv: PP «NVC «Profi». [In Ukrainian].

МОДЕРНИЗАЦИЯ ЖЕНСКИХ УКРАИНСКИХ КОРСЕТОВ НА ОСНОВЕ МЕТОДА БИОТЕКТОНИЧЕСКИХ ПРЕОБРАЗОВАНИЙ

КРАВЧУК Е. И., КОЛОСНИЧЕНКО Е. В.

Киевский национальный университет технологий и дизайна

Цель: Проектирование стилизованной украинской корсетки с использованием народного орнамента и с учетом современных технологий и материалов.

Методика: Использовались такие методы как: метод анализа и синтеза, метод биотектоничних преобразований, метод моделирования формы изделия, метод аналогии и сравнения. Графические материалы выполнены с помощью компьютерной программы Adobe Photoshop.

Результаты: В ходе исследования был разработан ряд современных модернизированных украинских корсеток на основе метода биотектоничних преобразований и создана в реальных размерах и материалах модель корсетки, которая соответствует основным эстетико-технологическим критериям этой разновидности одежды. Все это стало предпосылкой развития методов типового проектирования для создания коллекции женских корсеток.

Научная новизна: Исследовано и стилизовано конструкцию женской корсетки с учетом современных материалов и технологий обработки изделия, разработан орнамент по украинским растительным мотивам.

Практическая значимость: Создано авторскую коллекцию женских корсеток, которая соответствует тенденциям моды.

Ключевые слова: украинская корсетка, женская жилетка, народный растительный орнамент, метод биотектоничних преобразований.

MODERNIZATION OF UKRAINIAN WOMEN CORSETS ON THE BASIS OF BIOTECTONIC TRANSFORMATIONS

KRAVCHUK K. I., KOLOSNIHENKO O. V.

Kyiv National University of Technologies and Design

Purpose: Designing stylized ukrainian corset using national ornamentation and with current modern technology and materials.

Methodology: Used methods such as the method of analysis and synthesis, method biotektonic transformations, modeling method of product forms, method of analogy and comparison. Graphic materials made using computer program Adobe Photoshop.

Findings: The study was developed by a number of modern ukrainian corset modernized on the basis of biotektonic transformation and created a real model sizes and materials corset that meets the basic aesthetic and technological criterion this kind of clothing. All this was a precondition for the development of the typical design methods to create a collection of women's corset.

Originality: Explored and stylized construction corset with current materials and processing technology product and developed by ukrainian ornament floral motifs.

The practical value: Created author's collection of women's corsets, corresponding fashion trends.

Keywords: ukrainian corset, women's vest, folk floral ornament, method biotektonic changes.